

9/2014. NVB iránymutatás a szavazási iratok érvényességéről és a központi névjegyzékből való törlésre vonatkozó határidő megszakadásáról

9/2014. NVB iránymutatás a szavazási iratok érvényességéről és a központi névjegyzékből való törlésre vonatkozó határidő megszakadásáról

A Nemzeti Választási Bizottság a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 51. § (1) bekezdésében írt hatáskörében eljárva – a Nemzeti Választási Iroda elnökének kezdeményezése alapján – az alábbi

iránymutatást

adja ki:

1. Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) 2. cikkében foglalt, a választójog egyenlősége alapelvebe, továbbá a Ve.-ben foglalt, a választás tisztaságának megóvása valamint a jóhiszemű és a rendeltetésszerű joggyakorlás elvébe ütközne az, ha egy, a levélben szavazók névjegyzékében szereplő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár érvénytelen szavazási iratot ad le, majd ezt követően újabb szavazási irato(ka)t ad le.

A Ve. ezen választópolgári magatartáshoz nem fűzi a szavazási irat(ok) tekintetében az érvénytelenség jogkövetkezményét, azonban az Alaptörvényben és a Ve.-ben nevesített alapelvekből következik, hogy ezen szavazási iratok a választási eljárásban nem vehetők figyelembe. Ennek érdekében a Nemzeti Választási Irodának az érvénytelen szavazási irat leadásának tényét is rögzítenie kell a levélben szavazók névjegyzékében.

2. A központi névjegyzékből való törlésre vonatkozó tíz éves határidő megszakadását eredményezi az, ha a központi névjegyzékbe kérelmére felvett, külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár szavazási iratot ad le. E tekintetben a határidő megszakadását egyaránt eredményezi az érvényes és az érvénytelen szavazási irat leadása is, ez utóbbi azonban csak abban az esetben, ha a választópolgár személyazonossága kétséget kizáróan megállapítható, vagyis azonosító nyilatkozata megfelel a Ve. 289. § (4) bekezdésében foglalt követelményeknek.

Az iránymutatás a Ve. alábbi rendelkezéseinek értelmezésére irányul:

„2. § (1) A választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni a következő alapelveket:

- a) a választás tisztaságának megóvása,
(..)
- e) jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás,”

„177. § (1) A szavazatszámoló bizottság visszautasítja azt a választópolgárt, aki

- (..)
- c) már szavazott, (..)”

„288. § (1) A magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok szavazatát tartalmazó szavazási iratok ellenőrzését a Nemzeti Választási Iroda végzi.”

„289. § (1) A választási iroda megvizsgálja a határidőben beérkezett szavazási iratokat.

(..)

(3) Érvénytelen a szavazási irat, ha

- a) a válaszboríték nincs lezárva,
- b) a válaszborítékból hiányzik az azonosító nyilatkozat vagy a belső boríték,
- c) a válaszborítékban - ugyanazon választáson - több belső boríték van,
- d) a belső boríték nincs lezárva,
- e) a nyilatkozat hiányosan tartalmazza a választópolgár adatait, vagy nem tartalmazza a választópolgár aláírását,
- f) a polgár nem szerepel a levélben szavazók névjegyzékében,
- g) a választópolgár már leadott érvényes szavazási iratot,
- h)
- i) a szavazási irat elkésett.

(4) Érvénytelen a szavazási irat abban az esetben is, ha a választópolgárnak az azonosító nyilatkozaton feltüntetett adatai eltérnek a (2) bekezdés szerinti névjegyzékben, illetve nyilvántartásban szereplő adataitól, kivéve, ha az adateltérés oka

- a) az időközben történt névváltozás,
  - b) ékezethiba,
  - c) írásmódbeli eltérés,
  - d) földrajzi név idegen nyelvű megjelölése,
  - e) a 92. § (1) bekezdés a) pont aa), ab) és ad) alpontja szerinti adatban több utónév egyikének elhagyása, vagy adat más nyelven történő megadása,
- és a választópolgár személyazonossága kétséget kizáróan megállapítható.”

„290. § (1) Ha a szavazási irat a 289. § (3) bekezdése szerint érvénytelen, ennek okát a válaszborítékon fel kell tüntetni, s a válaszboríték tartalmát - a belső boríték felnyitása nélkül - vissza kell helyezni a válaszborítékba.

(2) Az érvénytelen szavazási iratot tartalmazó válaszborítékokat külön kell csomagolni.”

„291. § (1) Ha a szavazási irat a 289. § (3) bekezdése szerint nem érvénytelen, a választási iroda a levélben szavazók névjegyzékén megjelöli, hogy a választópolgár érvényes szavazási iratot adott le.”

„97. § (1) A Nemzeti Választási Iroda törli a központi névjegyzékből a kérelmére névjegyzékbe vett, külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező polgárt

- a) ha törlését kéri,
- b) a névjegyzékbe vétele napjától számított tíz év elteltével; a határidő megszakad, ha a választópolgár a névjegyzékben szereplő adatait módosítja, névjegyzékbe vételének meghosszabbítását kéri vagy szavazási iratot ad le.”

Az értelmezés során figyelembe vett jogszabályi rendelkezések:

Magyarország Alaptörvénye

„2. cikk

(1) Az országgyűlési képviselőket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.”

Indokolás

3. Az Alaptörvény XXIII. cikkében rendelkezik a választójogról. A polgárokat megillető választójog, mint alkotmányos alapjog érvényre juttatása, ennek keretében az egyértelműen megnyilvánuló választói akarat érvényre juttatásának elősegítése a választási eljárásban közreműködő választási szervek egyik alapvető feladata. A Ve. taxatív felsorolást tartalmaz az érvénytelen szavazási irat fogalma meghatározásának körében. A jogszabály többek között érvénytelennek tekinti azt a szavazási iratot, melynek leadását már megelőzte egy érvényes szavazási irat leadása, arról azonban nem rendelkezik, hogy milyen jogi megítélés alá esik az a szavazási irat, melynek leadását egy érvénytelen szavazási irat előzte meg.

Az Alaptörvény 2. cikke tartalmazza az országgyűlési képviselő-választások kapcsán alkalmazandó választási elveket, amely rendelkezés szorosan összefügg a választójogosultság Alaptörvény XXIII. cikkében meghatározott szabályaival. A választási alapelvek a következők: a választójog általánossága és egyenlősége, a választás közvetlen, szabad és titkos jellege. Az Alaptörvény XXIII. cikke a választójogot valamennyi közjogi választáson egyetlen feltételhez, a magyar állampolgársághoz köti.

Ahogy arra az Alkotmánybíróság 22/2005. (VI. 17.) AB határozatában is rámutatott, az alkotmányos demokráciákban az egy ember-egy szavazat elve alapján vált valóra a politikai közösség tagjainak önkormányzása, amely megvalósítja az egyenlő részvétel jogát a demokratikus eljárásban. A politikai közösség választójogosultsággal rendelkező tagjainak egyenlőségét (egyenlő értékességét) fejezi ki, hogy a népszuverenitáson alapuló döntéshozatal résztvevői azonos jogokkal rendelkeznek. Az egyenlő választójog szoros kapcsolatban áll a jogállamiság elvével is. Fontos, hogy a hatályos jogszabályoknak kifejezésre kell juttatniuk a választópolgárok egyenlőségét: a szabályozás nem tehet indokolatlan különbséget a választópolgárok egyes csoportjai között, például lakóhelyük miatt.

Fentiek figyelembevételével a Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint nem egyeztethető össze a választójog egyenlőségével, illetve magának a választójog Alaptörvényben foglalt, kiemelt védelmet illető alkotmányos jog gyakorlásával az a választói magatartás, ha valamely, magyarországi lakcímmel nem rendelkező, a levélben szavazók névjegyzékében szereplő választópolgár a Ve. tételes rendelkezéseivel ellentétben nem egy, hanem több szavazási irattal rendelkezik és választójogát több szavazási iraton is gyakorolni kívánja.

Tekintettel arra, hogy a Ve. 289. § (3) bekezdése felsorolja a szavazási irat érvénytelenségének okait, rögzítve, hogy (többek közt akkor is) érvénytelen a szavazási irat, ha a választópolgár már leadott érvényes szavazási iratot, a Nemzeti Választási Bizottságnak a Ve. 51. §-ában foglalt jogkörében eljárva állást kellett abban foglalnia, hogy alkalmas-e joghatás kiváltására a másodjára vagy akár harmadjára leadott szavazási irat, akkor, ha az elsőként leadott szavazási irat (valamely okból) érvénytelen volt, így nem esik a Ve. 289. § (3) bekezdés g) pontja alá. A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint a Ve. 289. § (3) bekezdésének taxatív felsorolásának bővítése jogalkotói hatáskörbe tartozna, ezért iránymutatása nem irányulhat annak kimondására, hogy ezen szavazási iratok a Ve. hivatkozott rendelkezése szerinti érvénytelen szavazási iratok.

A választójog egyenlősége, a szavazás tisztaságának megóvása valamint a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás alapelvéből következik azonban az, hogy minden magyarországi lakcímmel nem rendelkező, a levélben szavazók névjegyzékében szereplő választópolgárnak egy szavazati joga van, választói akaratát a pártlistás szavazólapon leadott

szavazatával fejezheti ki. Éppen ezt fejezi ki a már említett (a korábban leadott érvényes szavazási irat tényén nyugvó) érvénytelenségi ok is. Az országgyűlési képviselők választásán aktív választójoggal rendelkező választópolgárok közötti választójogi egyenlőség sérelmét jelentené az, ha a Nemzeti Választási Iroda a levélben szavazó választópolgároktól több szavazási iratot venne figyelembe a szavazatok ellenőrzése során.

A Nemzeti Választási Bizottság megjegyzi, hogy jelen iránymutatásban foglalt jogi érveléshez hasonló szabályozást tartalmaz – bár jellegében eltérő szavazási mód esetében – a Ve. 177. § (1) bekezdés c) pontja. Eszerint, ha a szavazóhelyiségben történő szavazás során egy már szavazatát leadó választópolgár ismételten le akarja adni szavazatát, vissza kell utasítani.

A választási szervek a választási eljárás azon szereplői, akiknek legfontosabb feladata a választások tisztasága feletti őrködés, a közjogi választások törvényes előkészítése, megszervezése és lebonyolítása. Ezen feladatuk teljesítése során nemcsak a választói akarat kinyilvánításának pozitív irányú elősegítése a feladatuk, hanem az is, hogy a törvényesség őreként megakadályozzák azokat a hatályos jogszabályokkal ellentétes választópolgári magatartásokat, melyek megkérdőjelezhetik a választások tisztaságába vetett hit érvényesülését, és a választások eredményeképp létrejött választott testületek legitimitását.

Mindezek alapján a Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint abban az esetben, ha egy választópolgár érvénytelen szavazási iratot adott le, minden általa leadott további szavazási irat, függetlenül attól, hogy valamelyik érvényes-e, nem vehető figyelembe. A többszörös szavazási irat leadásának kiszűrése érdekében a Nemzeti Választási Irodának a szavazási iratok ellenőrzése során a levélben szavazók névjegyzékén az érvényesen leadott szavazási irat tényén túl az érvénytelen szavazási irat leadását is rögzítenie kell.

4. A Ve. 97. § (1) bekezdés b) pontja nem tesz megkülönböztetést a szavazási iratok között azok érvényessége vagy érvénytelensége vonatkozásában, akként rendelkezik, hogy a kérelmére felvett, külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező polgár névjegyzékből való törlésére vonatkozó tíz éves határidő megszakadását eredményezi a szavazási irat leadásának ténye. A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint a névjegyzékbe vétel napjától számított tíz éves határidő megszakadása joghatásának kiváltására az érvényesen leadott szavazási irat alkalmas, valamint az az érvénytelen szavazási irat, mely esetében az érvénytelenséget nem az azonosító nyilatkozat hiányossága eredményezte, vagyis, abból a választópolgár személyazonossága kétséget kizáróan megállapítható.

Budapest, 2014. március 24.

Dr. Patyi András
a Nemzeti Választási Bizottság
elnöke